

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**METODOLOGIA EN
INVESTIGACIÓ QUALITATIVA
EN SALUT**

Coordinació: MOLINA LUQUE, JOSE FIDEL

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	METODOLOGIA EN INVESTIGACIÓ QUALITATIVA EN SALUT			
Codi	14061			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Recerca en Salut	1	OBLIGATÒRIA	Semipresencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	TEORIA		
	Nombre de crèdits	3		
	Nombre de grups	1		
Coordinació	MOLINA LUQUE, JOSE FIDEL			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	45 hores presencials			
	105 hores de treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà, català, anglès			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MOLINA LUQUE, JOSE FIDEL	fidel.molinaluque@udl.cat	3	A concretar individualment, presencialment o no (online)

Objectius acadèmics de l'assignatura

Resultat d'Aprenentatge:

Saber avaluar i seleccionar la teoria científica adient i la metodologia precisa del seus camps d'estudi per a formular judicis a partir d'informació incompleta o limitada incloent, quan sigui pertinent, una reflexió sobre la responsabilitat social o ètica lligada a la solució que es proposi en cada cas.

Competències

Competències Bàsiques

CB3 Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Competències Generals

CG1. La persona titulada amb el màster de recerca en salut ha de ser capaç de descriure el mètode científic i saber aplicar-ho en el desenvolupament de la recerca en ciències de la salut

CG4 La persona titulada amb el màster de recerca en salut ha de tenir capacitat per a aplicar estratègies de cerca i la utilització de fonts d'informació i documentació científica.

Competències Específiques

CE1. La persona titulada amb el màster de recerca en salut ha de ser capaç de descriure els dissenys metodològics utilitzats en les recerques en salut, tant quantitatives com qualitatives.

CE3. La persona titulada amb el màster de recerca en salut ha de ser capaç de dissenyar preguntes de cerca sobre àrees d'incertesa de la pràctica clínica.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts de l'assignatura

1. Paradigmes en recerca qualitativa.
2. Fonts d'informació en recerca qualitativa.
3. Estudis qualitativs descriptius.
4. *Grounded Theory* (Teoria fonamentada)
5. Etnografia.
6. Fenomenologia.
7. Investigació-acció participativa.
8. Metodologia Mixta
9. Entrevista en profunditat i històries de vida
10. Grups de discussió i grups triangulars
11. La tècnica Delphi
12. Qüestions ètiques i legals en recerca qualitativa

Eixos metodològics de l'assignatura

METODOLOGIA

- Classe magistral: videoconferències i presentacions online.
- Resolució d'exercicis i problemes.
- Proves tipus test
- Treball individual de l'alumne (lectures, cerca d'informació, preparació de treballs, preparació d'activitats d'avaluació continuada): visualitzar videos, realitzar cerques en la xarxa, etiquetar i catalogar referències.
- Treball en grup: elaborar i compartir informació, participar en processos de pluges d'idees i discussions.
- Seminaris (aprenentatge col.laboratiu).
- Tutories individuals i en grup

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana 1: (Presencial o Virtual –videoconferència-)

Classe magistral: Paradigmes de recerca qualitativa. Fonts d'informació en recerca qualitativa.

Activitat: Resolució d'exercicis i problemes. Treball grupal.

Setmana 2 i 3:

Estudis qualitativs descriptius. Etnografia (observació i observació participant)

Activitat: Treball individual.

Setmana 4 i 5:

Grounded Theory (Teoria Fonamentada). Fenomenologia

Activitat: Treball individual

Setmana 6 i 7:

Investigació-acció participativa

Activitat: Treball grupal

Setmana 8: (Presencial o Virtual –videoconferència-)

Classe magistral: Mètodes mixtes. La tècnica Delphi

Activitat: Resolució d'exercicis i problemes. Treball grupal

Setmana 9 i 10:

Entrevista en profunditat i històries de vida. Grups de discussió i grups triangulars

Activitat: Treball individual

Setmana 11 i 12:

Qüestions ètiques i legals en recerca qualitativa.

Activitat: Seminaris

Sistema d'avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Activitat	% Avaluació
Assistència i participació a les classes magistrals, seminaris i tutories.	30%
Activitats individuals d'avaluació continuada.	30%
Treball en grup	25%
Resolució d'exercicis i problemes, proves tipus TEST	15%

Bibliografia i recursos d'informació

Llibres

- ABDELLAH, F.G. & LEVINE, E. (1994). *Preparing Nursing Research for the 21 st Century. Evolution. Methodologies, Challenges*. New York: Springer.
- ALGUACIL, J. (2011): *Cómo se hace un trabajo de investigación en Sociología*. Madrid, Los libros de la Catarata.
- ÁLVAREZ-GAYOU, J. L. (2003): *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona, Paidós.
- ANDER-EGG, E. (1990): *Técnicas de Investigación Social*. México, El Ateneo.
- BARBOUR, R. (2013). *Los Grupos de Discusión en Investigación Cualitativa*. Madrid, Morata.
- BERENGUERA, A., FERNÁNDEZ DE SANMAMED, MJ., PUJOL, E., RODRÍGUEZ, D., SAURA, S. (2014). Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa. Barcelona: Institut Universitari d'Investigació en Atenció Primària Jordi Gol (IDIAP J. Gol)
- BERGIN, T. (2018): *An Introduction to Data Analysis. Quantitative, Qualitative and Mixed Methods*. London, Sage.
- BERNARD, M., PHILLIPS, J., MACHIN, L. & DAVIES, V. H. (2000): *Women Ageing. Changing Identities, Challenging Myths*. London, Routledge.
- BRYMAN, A. And BURGESS, R. G. (1994): *Analysing Qualitative Data*. London, Routledge.
- CATANI, M. (1982): *Tante Suzanne*. Paris, Meridiens.
- CORBETA, P. (2003): *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid, McGraw Hill.
- COSER, L. (ed)(1963): *Sociology Through Literature*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- DELGADO, J. M. y GUTIÉRREZ, J. (1994): *Métodos y técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid, Síntesis.
- DENZIN, N. K. (1997): *Interpretative Ethnography: Ethnographic Practices for the Twenty-first Century*. Thousand Oaks, Sage.
- DENZIN, N.K. i LINCOLN, Y. S. (coord) (2015). *Manual de Investigación Cualitativa: Métodos de Recolección y Análisis de Datos*. Gedisa.
- FERRAROTI, F. (1990): *La historia y lo cotidiano*. Buenos Aires, Editorial de América Latina.
- FOOTE, W. (ed)(1991): *Participatory Action Research*. London, Sage.
- GARCÍA FERRANDO, M. (1994): *Socioestadística*. Madrid, Alianza.
- GARCÍA FERRANDO, M.; IBÁÑEZ, J. y ALVIRA, F. (1986): *El análisis de la realidad social*. Madrid, Alianza.
- GLASER, R. And STRAUSS, A. (1967): *The Discovery of Grounded Theory*. Chicago, Aldine Publishing.
- GOLDTHORPE, J. H. (2000): *On Sociology: Numbers, Narratives, and the Integration of Research and Theory*. Oxford University Press.
- GRONMO, S. (2019): *Social Research Methods. Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. London, Sage.
- HERNÁNDEZ-SAMPIERI, R. y Mendoza Torres, Cl. (2018): *Metodología de la Investigación*. Madrid, McGraw Hill.
- KOZINETS, R. V. (2019): *Netnography. The Essential Guide to Qualitative Social Media Research*. London, Sage.
- KVALE, S. (2011). *Las Entrevistas en Investigación Cualitativa*. Madrid, Morata.
- LANDETA, J. (1999): *El método Delphi*. Madrid, Ariel.
- LINCOLN, Y. S. and GUBA, E. G. (1985): *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, Sage.
- MANNAY, D. (2017). *Métodos visuales, narrativos y creativos en Investigación Cualitativa*. Madrid, Narcea.
- MARINAS, J. M. y SANTAMARINA, C. (1993): *La historia oral: métodos y experiencias*. Madrid, Debate.
- MATUS, G. y MOLINA, F. (2006): *Metodología cualitativa: un aporte de la Sociología para investigar en Bibliotecología*. Valparaíso, Universidad de Playa Ancha.
- MILLER, R. L. (2000): *Researching Life Stories and Family Histories*. Thousand Oaks, Sage.
- MOLINA, F. (2002): *Sociología de la Educación Intercultural. Vías alternativas de investigación y debate*. Buenos Aires, Lumen.
- MORSE, J.M. (2005). *Asuntos críticos en los métodos de investigación cualitativa*. Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- PENNEF, J. (1991): *Le methode biographique*. Paris, Colin.
- POTH, Ch. N. (2018): *Innovation in Mixed Methods Research. A Practical Guide to Integrative Thinking with Complexity*. London, Sage.

- PRADO, M.L., SOUZA, M.L., CARRARO, T.E. (Ed)(2008). Investigación cualitativa en enfermería: contexto y bases conceptuales. Washington, DC. OPS.
- PRADO, M.L., SOUZA, M.L., MONTICELLI, M. (Ed)(2013). Investigación cualitativa en enfermería: metodología y didáctica. Washington, DC. OPS
- PUJADAS, J. J. (1992): *El método biográfico*. Madrid, CIS.
- RUIZ OLABUÉNAGA, I. (1999): *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao, Universidad de Deusto.
- SCHUBOTZ, D. (2019): *Participatory Research. Why and How to Involve People in Research*. London, Sage.
- SILVERMAN, D. (1997): *Qualitative Research*. London, Sage.
- SIMONS, H. (2011). *El Estudio de Caso: Teoría y Práctica*. Madrid, Morata.
- SLADE, S.G. & MOLLOY, E. (2009): *'Listen to me, tell me': a qualitative study of partnership in care for people with non-specific chronic low back pain*. Clinical Rehabilitation. SAGE Publications.
- STRAUSS, A. and CORBIN, J. (1990): *Basics of Qualitative Research*. Newbury Park, CA, Sage.
- TESCH, R. (1990): *Qualitative Research: Analysis Types and Software Tools*. London, Falmer Press.
- TYLOR, S. J. y BOGDAN (1986): *Introducción a los métodos cualitativos*. Buenos Aires, Paidós.

Articles:

- AMEZCUA, M., CARRICONDO GUIRAO, A. Investigación Cualitativa en España. Análisis de la producción bibliográfica en salud. Index Enferm. [Internet][cited November 29, 2016]Available in: http://www.index-f.com/index-enfermeria/28-29revista/28-29_articulo_26-34.php
- BEDREGAL, P., BESOAIN, C., REINOSO, A. y ZUBAREW, T. (2017). La investigación cualitativa: un aporte para mejorar los servicios de salud. Revista Médica de Chile, 145 (3) <http://dx.doi.org/10.4067/S0034-98872017000300012>
- BLASCO, T. & OTERO, L (2008): Técnicas cualitativas: La entrevista (I). Nure Investigación, num. 33
- BLASCO, T. & OTERO, L (2008): Técnicas cualitativas: La entrevista (II). Nure Investigación, num. 34
- CALLEJO-GALLEGO, J. (2002): Observación, entrevista y grupo de discusión: el silencio de tres prácticas de investigación. Revista Española de Salud Pública, vol. 76, núm. 5
- COLECTIVO IOÉ (2010): ¿Para qué sirve el grupo de discusión? Una revisión crítica del uso de técnicas grupales en los estudios sobre migraciones. En: Empiria - Revista de Metodología de Ciencias Sociales, núm. 19. UNED
- COLECTIVO IOÉ (2003): Investigación acción participativa: propuesta para un ejercicio activo de la ciudadanía. Conferencia: Encuentro de la Consejería de Juventud. Córdoba, junio de 2003
- CORBIN, J. & Strauss, A. (1990): "Grounded Theory Research: Procedures, Canons, and Evaluative Criteria", a Qualitative Sociology, 13 (1): 3-21
- DE AGUILERA, M. i PINDADO, J. (2006): "Nuevos enfoques en comunicación y salud: perspectivas de investigación", a Comunicar, 26: 13-20
- ICPHR (2013): Position Paper 1: What is Participatory Health Research? Version: Mai 2013. Berlin, International Collaboration for Participatory Health Research
- ÍÑIGUEZ, L. (1999): "Investigación y evaluación cualitativa", en Atención Primaria. Vol. 23, núm. 8: 496-502
- THOMPSON, S.; MARSH, P., MOND, J. & BROWN, C. (2019): "Applying Participatory Health Research Elements in Rural End-of-Life Reserach: Reflections on Conducting In-Depth Interviews With Participants on Sensitive Topics. FQS. 20 (3) Art. 14.
- WARD, K., GOTT, M. & HOARE, K. (2019). "Mastering Treatment for Sleep Apnoea: The Grounded Theory of Bargaining and Balancing Life With Continuous Positive Airway Pressure (CPAP), in the Context of Decisional Conflict and Change Theories. FQS. 20 (3) Art. 13.
- WALL, S. (2015): "Focused Ethnography: A Methodological Adaption for Social Research in Emerging Contexts", a Forum: Qualitative Social Research (FQS). Vol 16 (1): art. 1.

WEB:

<https://blog.aquas.cat/2016/10/13/metodologia-cualitativa-salud-comunitaria/?lang=es>